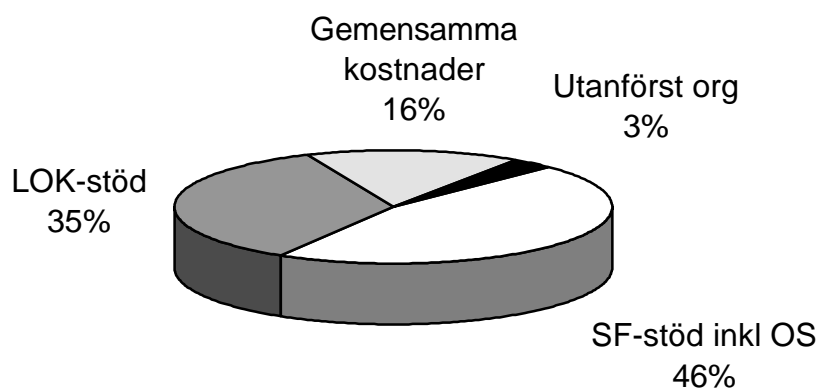

Idrottsrörelsens Anslagsframställan för 1997

Anslagsframställan 1997

Lokalt aktivitetsstöd	226 Mkr	sid 9
Övrig gemensam verksamhet	366 Mkr	sid 10
Sveriges Olympiska Kommitté	6,5 Mkr	sid 12
Forskning och utveckling	20 Mkr	sid 12
Riksidrottsgymnasier	36 Mkr	sid 14
Bosön	5 Mkr	sid 14
Dövas Världsspel	<u>4,7 Mkr</u>	sid 14
	664,2 Mkr	

Figur 1. Fördelning av statsanslaget enligt beslut på Riksidrottsmötet 1995

Inledning

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt.

Så lyder idrottsrörelsens verksamhetsidé, enhälligt antagen av riksidrottsmötet i Umeå 1995. För mulingen visar en medveten vilja från idrottens sida att, självklart, erbjuda människor en positiv och hälsosam fritidssysselsättning men också något mer - en gemenskap, öppen för var och en, som är utvecklande på alla plan.

Detta gäller inte minst ungdomar. Idrottsrörelsen är Sveriges största och mest livskraftiga ungdomsrörelse. En majoritet av alla barn och ungdomar mellan 7-20 år är med i en eller flera av landets över 20 000 fria idrottsföreningar eller 17 000 klubbbar. I dessa föreningar träffar de inte bara jämnåriga med samma intressen utan även de över 500 000 ideellt arbetande idrottsledare, som utan ersättning ägnar tid, kraft och framför allt engagemang åt att fostra och vägleda unga människor idrottsligt och socialt.

Idrottsrörelsen har på så sätt en unik möjlighet att påverka dagens ungdomar - morgondagens vuxna. Det idéprogram som antogs på riksidrottsmötet 1995 uttrycker också tydligt idrottens strä

van att inte bara vara en spegelbild av det omgivande samhället, utan med en ledande position vara med och utveckla det i positiv riktning:

Idrottsrörelsen präglas av framtidstro. I idrotten finns en inbyggd ambition till utveckling och ständig förbättring. Vi vill genom vår verksamhet inom idrottsrörelsen utveckla människor positivt i alla avseenden. Det är vår ambition att härigenom medverka till att utveckla ett bra samhälle. Som folkrörelse vill vi således vara en medkraft för att utveckla det som är bra. Vi vill genom en skärpt betoning på etik och moral vara en motkraft till sådant som är dåligt och nedbrytande. (Idéprogrammet)

I en rörelse av idrottens omfattning och mångfald uppstår självfallet svårigheter att forma en av alla accepterad inriktning av verksamheten. Idéprogrammet, med titeln "Idrotten vill - verksamhetsidé och riktlinjer för idrottsrörelsen in i 2000-talet", lägger fast gemensamma ramar för att garantera en verksamhet av hög kvalitet. Med tanke på det ansvar idrottens föreningar och ledare åtar sig när föräldrar över hela landet anförtror dem sina barn är detta ett lika nödvändigt som självklart mål.

Riksidrottsmötets beslut att anta idéprogrammet är första steget i en lång process. Riksidrottsförbundet kommer att i samarbete med SISU genomföra en omfattande studiesatsning kring programets olika delar. Samtidigt kommer specialförbunden att inleda arbetet på att, med det gemensamma programmet som utgångspunkt, ta fram egna idrottsspecifika program och riktlinjer inom sina respektive verksamhetsområden.

Verksamhetsinriktning 1996-97

Idéprogrammet innehåller "verksamhetsidé och riktlinjer för idrottsrörelsen in i 2000-talet". Sådana blir med nödvändighet tämligen allmänt formulerade. För att kunna omsättas i praktiken måste riktlinjerna konkretiseras och arbetsuppgifterna prioriteras under varje given tidsperiod. För perioden 1996-97 har så skett i den verksamhetsinriktning riksidrottsmötet antog. I denna verksamhetsinriktning fokuseras följande områden:

- 1) Stärk idrottens trovärdighet
- 2) Anläggningstillgänglighet och lokal utveckling
- 3) Jämställd idrott
- 4) Idrottslig utveckling
- 5) Internationellt arbete

På samma sätt som idéprogrammet innehåller också verksamhetsinriktningen mål och konkreta aktiviteter samt en arbetsfördelning mellan idrottens olika organisationsled. Ett viktigt ställningstagande på riksidrottsmötet var uppdraget till riksidrottsstyrelsen att inleda förhandlingar med både SISU och SOK för att uppnå ett optimalt resursutnyttjande. Förhandlingarna ska inriktas på att åstadkomma ett närmare samarbete mellan såväl styrelser som kanslier och en tydligare ansvarsfördelning i syfte att på bästa sätt utnyttja den kompetens som finns till lägsta möjliga kostnad. Dessa förhandlingar inleddes under våren 1996.

Stärk idrottens trovärdighet

Ett viktigt skäl till idrottens starka ställning bland ungdomar och vuxna är att den uppfattas som en inte bara rolig utan också positiv och utvecklande fritidssysselsättning. Olika undersökningar visar att idrott är en av de aktiviteter föräldrar helst ser att deras barn ägnar sig åt. Även det stöd samhället på olika nivåer ger idrotten bygger på samma grund, nämligen att idrottsrörelsen, genom sin omfattande verksamhet, utgör en positiv kraft i samhället.

För att idrottsrörelsen ska kunna behålla sin starka ställning krävs emellertid att den karaktäriseras av en verksamhet av hög kvalitet och visa att den förmår lösa sina egna problem. I en rörelse med idrottens bredd och omfattning är det ofrånkomligt att det på olika håll finns olika synsätt. Det är inte möjligt, och heller inte önskvärt, att med centrala diktat styra och riktlinjeformerna den lokala verksamheten. I stället handlar det om att med folkrörelsens metoder - utbildning, information och debatt - ständigt hålla de grundläggande frågorna om idrottens etik och moral levande.

Under 1995 och -96 genomför idrottsrörelsen, med ekonomiskt stöd från bl a Allmänna Arvsfonden, en koncentrerad satsning på etikfrågorna. Satsningen, som görs under samlingsnamnet "Starta vågen - idrottens etikprojekt", syftar till att genom debatt, utbildning och opinionsbildning utveckla idrottsrörelsens medlemmar och därigenom verksamheten, stärka idrottens trovärdighet och påvisa dess samhällsnytta. Målgrupper är idrottsrörelsens medlemmar på alla nivåer, men även potentiella medlemmar som skolelever och lärare, samt beslutsfattare och opinionsbildare i samhället.

"Starta vågen - idrottens etikprojekt" är egentligen ett samlingsnamn för flera olika delprojekt. Inom ledningsvis kommer speciella satsningar att göras på "Landslag mot våld", "Allas rätt" samt "Rent spel".

"Landslag mot våld" riktar sig till såväl idrottsrörelsens medlemmar som barn och ungdomar utanför idrottsrörelsen. Projektet syftar till att på alla nivåer mobilisera idrottsrörelsen mot det ökande våldet i samhället, engagera kända elitidrottare och idrottsledare så att de kan tjäna som föredömen för barn och ungdomar både inom och utanför idrottsrörelsen samt erbjuda alla idrottsintresserade en väg att engagera sig mot våldet. Opinionsbildande "landslag" kommer att tas ut på nationell, regional och lokal nivå. Dessa kommer att få utbildning för att kunna företräda idrottsrörelsen i dessa frågor vid exempelvis besök i föreningar och skolor. Manifestationer mot våldet kommer att hållas i samband med stora tävlingar samtidigt som ett upprop sprids över landet.

"Allas rätt" tar framför allt upp problemen kring mobbning och rasism. Projektet riktar sig i första hand till barn och ungdomar, men även till deras ledare och föräldrar. Ambitionen är att lyfta fram gemenskapens och kamratskapets betydelse inom idrotten för att på så sätt öka medvetenheten om tendenser till mobbning och rasism inom barn- och ungdomsgrupper. Förhoppningen är att hos idrottsrörelsens medlemmar få till stånd ett personligt ställningstagande som positivt påverkar värderingar och attityder i laget, gruppen eller föreningen. Inom projektets ram kommer man bl a att ta fram en barnbok, en videofilm och en diskussionsplan kring dessa frågor direkt riktade till de primära målgrupperna. Riksidrottsförbundet och SISU ingår också i Barnombudsmannens nätverk mot mobbning

Projektet "Rent spel" riktar sig till alla som deltar i och påverkar idrottsrörelsens verksamhet och syftar till att öka respekten för rent spel och idrottsrörelsens grundläggande värderingar. Detta kommer att ske genom studiecirkelar, handledarutbildning, träffar med förbundsledare samt

opinionsbildande informationsinsatser av olika slag. I "rent spel" ingår också utbildning och information om doping och ANT.

Mycket av arbetet kommer att inriktas på att samla ihop positiva exempel som redan finns ute i idrottsrörelsen för att lyfta fram dem och sprida dem vidare. Alltför ofta fokuserar media intresset på olika problem och glömmer allt det positiva som hundratusentals anonyma idrottsledare gör i den vardagliga verksamheten.

Projektet drivs i samarbete mellan RF och SISU. På regional nivå sker motsvarande samverkan mellan distriktsförbundet och SISU-distrikten. Arbetet är för närvarande planerat fram till årsskiftet 1996/97. Perspektivet är emellertid inställt på att driva verksamheten vidare även under 1997, under förutsättning att nödvändiga medel ställs till förfogande.

Avgörande för den idrottsliga verksamhetens innehåll och kvalitet är i vilken utsträckning föreningarna även i framtiden lyckas rekrytera och behålla goda ledare. Här krävs en medveten-satsning på alla nivåer från idrottsrörelsens sida. Inte minst gäller det rekryteringen av unga ledare, ett led i strävan att ge ungdomar ett reellt inflytande över och ansvar för den egna verksamheten.

Under den kommande perioden kommer RF i samarbete med SISU att ta fram ett speciellt material för att stödja i första hand föreningarna i detta arbete. Målet är att minst hälften av landets idrottsföreningar före utgången av 1997 ska ha upprättat planer för ledarrekrytering och utbildning. Samtliga idrottsledare ska erbjudas återkommande utbildning. Samtidigt kommer specialförbunden att erbjudas stöd för revidering av sina utbildningsplaner.

I utbildningen på föreningsnivå kommer frågor kring barn- och ungdomsidrott att prioriteras. Det är här viktigt att ledare för barn och ungdomar får kunskaper inte bara om den egna idrottens specifika frågor utan även om barns och ungdomars olika utveckling, behov och förutsättningar. Inte minst viktigt att klargöra är i det här sammanhanget skillnaderna mellan pojkars och flickors sätt att se på och önskemål att bedriva sin idrott.

Anläggningstillgänglighet och lokal utveckling

En viktig orsak till svensk idrotts framgångar vad avser såväl bredd- som elitnivå har varit den goda tillgången på allmänt tillgängliga idrottsanläggningar av hög kvalitet. Den kommunala strejken under hösten 1995, då ett stort antal anläggningar tillfälligt stängdes, visade tydligt vilken betydelse dessa har för idrottsrörelsen.

Under senare år har det i många kommuner varit en allmän strävan att successivt överföra hela eller delar av driften av idrottsanläggningar på föreningar eller olika privata entreprenörer. Det faktum att antalet idrottsanläggningar, trots stora kommunala besparingar på fritidssidan, inte minskat är ett tydligt bevis på att idrotten här tagit ett stort och ökande ansvar.

Att ta över driften av en idrottsanläggning ställer dock föreningen inför nya problem av både ekonomisk och teknisk natur, speciellt om det rör sig om en större anläggning som exempelvis en is- eller simhall. Risken finns att föreningar tar sig vatten över huvudet och i allt för stor utsträckning litar på ideella insatser, vars tillgänglighet inte alltid kan garanteras. Här krävs därför omfattande utbildningsinsatser för att föreningarna ska vara medvetna om vad det på längre sikt innebär att ta ansvar för en anläggning.

Det är också ur ett samhällsligt perspektiv viktigt att vid en övergång till föreningsdrift garantera att anläggningen även i framtiden förblir tillgänglig för allmänheten. Många idrottsanläggningar är

ju inte bara till för idrottsföreningarnas organiserade verksamhet utan lika mycket oaser för både ungdomars och vuxnas spontana idrottande.

De lokala idrottsanläggningarna, som mötesplats för såväl unga som gamla, och idrottsföreningarnas verksamhet får speciell betydelse i tider av hög arbetslöshet. Idrottsrörelsen erbjuder genom sin närvaro över hela landet och sina omfattande och mångskiftande aktiviteter ett socialt sammanhang som i viss utsträckning kan fylla det tomrum arbetslösheten skapar. I många distrikt pågår dessutom konkreta projekt där arbetslösa ungdomar utbildas i exempelvis idrottsledarskap. Idrottsföreningar och -förbund över hela landet skapar också direkta arbetstillfällen, i form av beredskapsarbeten, ungdomspraktikplatser eller lönebidragsanställningar.

Riksdagens beslut att markant sänka nivån för de statliga lönebidragen utgör ett allvarligt hot mot idrottsrörelsens möjligheter att erbjuda arbetshandikappade en meningsfull sysselsättning och social gemenskap. Denna fråga har tagits upp i ett uttalande från riksidsrottsmötet 1995 och i idrottens ”manifest till landets politiker 1996”. Riksidrottsstyrelsen avser att i annat sammanhang på nytt ta upp denna fråga med berörda departement.

Jämställd idrott

Vid riksidsrottsmötet 1989 antog idrottsrörelsen ett gemensamt jämställdhetsprogram med målet att jämställdhet inom idrotten ska vara en realitet vid sekelskiftet och inte bara en vision. I programmet angavs också ett antal delmål, avseende bland annat den kvinnliga representationen i beslutande församlingar på olika nivåer. Dessa delmål skulle vara uppnådda 1995.

Idrottsrörelsen har sedan 1989 arbetat intensivt för att uppnå jämställdhetsmålen. Särskild tonvikt har lagts på att öka den kvinnliga representationen i förbundens styrelser och valberedningar. Det har skett genom speciella utbildningsinsatser och skapandet av nätverk för de kvinnor som idag finns i ledande positioner inom olika förbund. Förutom RF:s egna insatser har under perioden 1989-1995 cirka 12 mkr satsats på projekt med denna inriktning i totalt hälften av specialförbunden. Ett mentorskapsprojekt - ”En tjej till” - har också lanserats för att ge kvinnorna extra stöd. Detta projekt omfattar idag 150-talet kvinnor i 27 olika förbund.

Vid en utvärdering, som gjordes inför riksidsrottsmötet 1995, framkom bland annat att den kvinnliga representationen i SF-styrelser ökat från 15 till 24 procent under perioden 1989-1995. Mot svarande siffror för DF-styrelser var 18 respektive 35 procent. I de 24 specialförbund som har en andel av minst 31 % kvinnliga utövare utgör kvinnorna i genomsnitt 35 % i förbundsstyrelserna.

Vi kan alltså konstatera att utvecklingen visserligen gått markant framåt men att de 1989 satta delmålen trots massiva insatser inte uppnåtts. Riksidsrottsmötet 1995 beslutade därför att i stadgarna införa bestämmelser om att samtliga av mötet valda organ ska bestå av lika delar kvinnor och män. Specialförbunden ålades att i sina stadgar införa bestämmelser om att deras specialdistriktsförbundens styrelser ska innehålla både kvinnor och män.

Det är emellertid viktigt att i detta sammanhang framhålla huvudmålet - jämställd idrott. Med detta begrepp avses en inriktning och organisering så att kvinnors idrottande utgör en kärnverksamhet i lika stor utsträckning som männens. Det är därför viktigt att idrotten formas utifrån ett medvetet könsperspektiv, där flickors/kvinnors villkor i likhet med pojkars/mäns är utgångspunkt för normer i verksamhet, organisation, arbetsformer, forskning och utbildning. Samma sak gäller självfallet vid fördelning av resurser, såväl ekonomiska och personella som tilldelning av tid och plats på idrottsanläggningar av olika slag.

Idrottslig utveckling

Därför vill vi utforma vår idrott så att den i alla led ständigt utvecklas och förbättras till form och innehåll. (Idéprogrammet)

Denna formulering från idrottsrörelsens nya idéprogram markerar idrottens medvetenhet om att det aldrig går att leva på gamla meriter. Ställningen som Sveriges ledande folk- och ungdomsrörelse, och inte minst ställningen som en av världens ledande idrottsnationer, måste ständigt åter erövrast.

Specialförbunden har det yttersta ansvaret för utvecklingen av sina respektive idrotter, på samma sätt som varje enskild förening måste ta huvudansvaret för utvecklingen av den egna verksamhetens innehåll och form. Samtidigt finns på flera områden stora vinster att göra genom en ökad samverkan och korsbefruktningsidrotterna emellan. Här har idrottens stödorganisationer - Riksidrottsförbundet, SOK och SISU - en viktig uppgift att fylla.

RF och SOK driver sedan 1992 Centrum för prestationsutveckling (CPU), som ett samarbetsprojekt för att ge specialförbund, tränare och aktiva optimala förutsättningar för utveckling elitidrottsverksamheten. Verksamheten, som blivit synnerligen uppskattad av aktiva och ledare i SF, har bedrivits i nära dialog med förbunden och bl a innefattat arrangerandet av seminarier och för delning av medel till olika SF- eller tränarinitierade utvecklingsprojekt. Ett antal så kallade "Olympic Camps", där ledare, tränare och aktiva från olika idrotter samlats och kunnat utbyta erfarenheter, har också hållits och fått ett mycket positivt gensvar.

Under våren 1996 utvärderas CPU-projektet, varefter beslut tas om elitidrottsstödet framtida organisation.

Elitidrottens speciella karaktär gör att det här finns ett stort behov av centrala och samordnade insatser. Det är samtidigt uppenbart att det också på andra områden finns skäl att utöka insatserna. Riksidrottsmötet gav därför, efter motioner från flera specialförbund, RF i uppdrag att målmedvetet pröva frågan hur utvecklingsarbetet inom barnidrotten och den hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten för ungdom och vuxna bäst kan stimuleras.

Internationellt arbete

Idrotten är en utpräglad internationell företeelse. Tidigare fanns inom idrotten en europeisk dominans, som nu emellertid allt mer bryts då nationer från andra kontinenter i ökande utsträckning får framträdande positioner, såväl på idrottsarenorna som inom de olika internationella idrottsorganisationerna. Denna utveckling är naturligtvis positiv. Samtidigt innebär den att värderingar som är främmande för den svenska idrottsrörelsen kan komma att läggas till grund för den idrottsliga utvecklingen.

Svensk idrottsrörelse har därför satt som mål att öka sitt internationella inflytande genom att öka representationen i de internationella organens beslutande församlingar. Syftet är att därigenom kunna påverka den internationella idrotten så att de grundvärderingar om demokrati och människors lika värde, som gäller i vår svenska idrott, blir gällande också i den internationella idrotten. Under senare år har svensk idrott också i hög grad lyckats i denna strävan. Arbetet kommer att fortsätta, genom bland annat utbildning av svenska representanter i internationella idrottsorganisationer, uppbyggnad av nätverk för dessa idrottsledare och speciellt riktade stimulansbidrag till SF, som målmedvetet verkar för att förbättra sin internationella representation.

Sveriges medlemskap i EU innebär ökade krav på svenska idrottsledares kunskaper på det internationella området, samtidigt som behovet av ett samordnat agerande i EU-sammanhang ökar. Det visar inte minst det skBosman-ärendet, där EU-domstolens utslag kommer att få vittgående konsekvenser för idrottsrörelsen i samtliga EU-länder, däribland Sverige. Här finns också behov av en ytterligare förstärkning av det redan idag goda samarbetet mellan de nordiska ländernas idrottsförbund, för att kunna göra den i stora stycken unika nordiska idrottsrörelsens stämma hörd.

Som svenskar lever vi i en privilegierad del av världen. Det gäller även svensk idrott. Den svenska idrottsrörelsen har utifrån denna medvetenhet genom åren gjort stora insatser för att bidra till att ge människor i andra, mindre lyckligt lottade, länder samma möjligheter att uppleva idrottens glädje och gemenskap. Så drev svensk idrott under många år ett mycket framgångsrikt biståndsprojekt i Tanzania. Idrottens bojkott av den sydafrikanska apartheidregimen, där den svenska idrottsrörelsen spelade en pådrivande roll, betraktas också allmänt som en viktig faktor bakom demokratins seger i Sydafrika.

Idrottsrörelsens internationella engagemang kommer att fortsätta. Efter apartheidregimens fall i Sydafrika finns ett starkt behov av bistånd för att bygga upp en stark och fristående idrottsrörelse, byggd på demokratiska grundprinciper. Den nordiska idrottsrörelsen har också tagit på sig ett speciellt ansvar för uppbyggnaden av idrotten i de baltiska grannländerna. Här har en arbetsfördelning gjorts mellan de olika nordiska idrottsförbunden, varvid Sverige åtagit sig ansvaret för Lettland. Där drivs sedan några år tillbaka ett biståndsprojekt omfattande såväl administrativ som idrottslig utveckling. Ett annat viktigt område för utbyte och samverkan över gränserna är Barentsregionen, där idrotten, med tanke på bland annat områdets säkerhets- och miljöpolitiska betydelse, kan spela en viktig roll som förmedlande och kontaktskapande länk. Här finns redan idag ett samarbete mellan de olika länderna, som kommer att utvecklas ytterligare.

Lokalt stöd - 226 mkr

Det s k lokala aktivitetsstödet har sedan det infördes 1971 varit ett ekonomiskt betydelsefullt stöd till idrottsföreningarnas barn- och ungdomsverksamhet. Samtidigt, och kanske framför allt, har det varit en viktig signal om samhällets uppskattning av folkrörelsernas insatser. Från politiskt håll framhålls ofta betydelsen av stödet till den breda ungdomsverksamheten, något som också betonas i idéprogrammet "Idrotten vill".

På många håll förs idag en debatt om aktivitetsstödet och dess utformning. Utgångspunkten är i många fall att finna vägar för att bättre styra stödet till prioriterade målgrupper. Denna diskussion förs också inom idrottsrörelsen, och togs bland annat upp inför riksidrottsmötet 1995. Även i det på riksidrottsmötet antagna idéprogrammet behandlas frågan. RF får där i uppdrag att "genom utformningen av det lokala aktivitetsstödet medverka till att barnidrotten utvecklas i önskad riktning samt försöka påverka kommunerna i samma riktning". Diskussionerna om hur detta kan ske förs nu vidare inom riksidrottsstyrelsen.

Riksidrottsstyrelsen har under de gångna åren höjt nivån på det lokala aktivitetsstödet, trots att det samlade statsanslaget minskat. Detta har skett bland annat med hjälp av intäkter från spel och lotterier. I det beslut regeringen tog i juni 1995 om nyvärdeautomatspel lades återigen fast att överskottet från dessa spel ska gå till folkrörelsernas lokala barn- och ungdomsverksamhet. Dessa intäkter skulle med andra ord även framöver kunna garantera, eller till och med höja nivån på det lokala aktivitetsstödet. Det är därför med viss oro riksidrottsstyrelsen tvingas konstatera att AB Tipstjänst, som fick koncessionen för de nya spelen, ännu inte kommit igång med verksamheten. I de diskussioner som förts har det dessutom framkommit att bolaget ser sig föranlåtet att först finansiera investeringar innan något överskott kan betalas ut till folkrörelserna. Detta ska ställas mot det faktum att RF i sin egen koncessionsansökan lade fram en plan som skulle medföra att medel kunde tillföras barn- och ungdomsverksamheten redan under hösten 1996.

Av den anledningen äskar riksidrottsstyrelsen 226 mkr för lokalt stöd, vilket med beräknade ca 7 miljoner sammankomster innebär ett bibehållande av stödet dvs 12 kr/sammankomst och 2,30 kr/deltagare.

Övrig gemensam verksamhet - 366 mkr

Trots att statens anslag till idrottsrörelsen legat stilla under flera år, och inför innevarande bud getår till och med minskade, har Riksidrottsförbundet genom rationalisering av den egna verksamheten, kunnat öka bidragen till såväl specialförbunden som lokalt aktivitetsstöd. Dessa båda poster utgör idag 81 procent av det totala statsanslaget.

Rubriken "Övrig gemensam verksamhet" rymmer såväl SF-bidrag som medel till RF:s egen-verksamhet. Angelägna områden som utbildning via idrottens eget studieförbund SISU, anti-doping-verksamhet, jämställd idrott, intern och extern information samt forskning och utveckling täcks in under denna post.

SF-bidrag

Enligt den arbets- och ansvarsfördelning som råder inom svensk idrottsrörelse är det specialförbunden som självständigt har ansvaret för utveckling av sina respektive idrotter. Denna grundläggande princip, som täcker allt från den lekfulla barnidrotten över hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten till prestationsinriktade elitidrotten, markerades mycket tydligt i den organisationsutredning som föregick 1995 års riksidrottsmöte. Den svenska idrottens framgångar är ett gott betyg åt förbundens förmåga att ta detta ansvar.

Det nya idéprogrammet och verksamhetsinriktningens betoning på utveckling på alla idrottens områden och nivåer ställer ökade krav på specialförbunden. En ökad konkurrens såväl på den inhemska "fritidsmarknaden" som på de internationella idrottsarenorna gör det till en överlevnadsfråga för förbunden att hela tiden följa och hänga med i den snabba samhällsutvecklingen.

Det har under senare år blivit allt svårare, speciellt för de små och mindre attraktiva idrotterna, att få något stöd från den privata sektorn. Detta gäller både föreningarna och de nationella förbunden. Majoriteten av förbunden är därför mycket beroende av det statliga anslaget för att kunna fullfölja sin uppgift att utveckla sin idrott genom att bl a organisera den nationella tävlingsverksamheten, svara för landslagsverksamheten och det internationella utbytet.

Svensk idrott är känd för sin stora bredd. Inget annat land med motsvarande folkmängd har så många framgångsrika idrottsmän och -kvinnor i så många olika idrotter. Denna diversifiering är viktig också ur breddsynpunkt. Tack vare det stora utbudet av olika idrotter kan i stort sett alla erbjudas någon verksamhet som passar just dem.

Inför riksidrottsmötet 1995 fördes en diskussion om de små förbundens ställning inom RF. Mötet markerade starkt betydelsen av att värna om även dessas plats i idrottsfamiljen. Samtidigt valdes tre nya förbund in i Riksidrottsförbundet: Sveriges Dövas Idrottsförbund, Svenska Klätterförbundet och Svenska Triathlonförbundet.

Det är värt att notera att två av dessa nya förbund representerar nya och växande trender, framför allt bland ungdomar. Ett annat sätt att integrera nya utvecklingstendenser inom idrottsrörelsen är att fånga upp dem inom befintliga specialförbund. Så har skett med exempelvis snowboard (Skidförbundet), beachvolley (Volleybollförbundet) och streetbasket (Basketbollförbundet).

Distriktsförbundet

RF är den samlade idrottsrörelsens paraplyorganisation. I detta innefattas såväl en företrädarroll i förhållande till politiska och andra beslutsfattare som att ge service till medlemsorganisationerna inom olika gemensamma områden.

Distriktsförbunden är RF:s förlängda arm på den regionala nivån. Deras uppgift är således att företräda regionens idrott i förhållande till landsting och kommuner och samtidigt erbjuda service till specialdistriktsförbunden (SDF), och till idrottsföreningarna i distriktet. I organisationsutredningen inför riksidsrottsmötet 1995 diskuterades även DF:s roll. Man konstaterar att företrädarrollen, som också innebär att vara idrottens diskussions- och förhandlingspart gentemot kommunerna, blir allt viktigare i dessa besparingstider. Den omorganisation som sker, eller redan har skett, i många kommuner där de tidigare specialiserade fritidsnämnderna och -förvaltningarna försvunnit till följd av införandet av bredare kultur- och fritidsnämnder eller ungdomsnämnder ökar också kraven på DF:s kompetens.

Som RF:s regionala kontor har DF en rad viktiga uppgifter. Ett sådant är anti-dopingsarbetet, där DF organiserar den operativa verksamheten, en service som i ökande utsträckning efterfrågas också av kommuner och andra utanför den organiserade idrotten. Den kompetens DF besitter i dopingfrågor utnyttjas också för information och opinionsbildning då framför allt skolor och landsting allt mer börjat inse dopningsmissbrukets vidd som allmänt samhälls- och ungdomsproblem. Ett annat viktigt område är kontrollen av det lokala aktivitetsstödet. Under senare tid har upprepade avslöjanden gjorts om ungdomsorganisationer som fuskat när det gäller redovisning av aktiviteter. Trots att idrotten står för cirka 80 procent av det totala antalet bidragsberättigade aktiviteter har mycket få av avslöjandena berört idrottsföreningar. Detta är ett gott betyg åt DF:s inte speciellt glamourösa men mycket viktiga kontrollverksamhet.

SISU

Vid riksidsrottsmötet 1993 slogs fast att SISU har uppgiften att vara idrottens utbildningsorganisation på alla nivåer. Denna ställning för SISU bekräftades i organisationsutredningen inför RIM 1995.

Tyngdpunkten i SISU:s verksamhet ligger på utbildning av föreningsledare på lokal nivå. Genom sitt omfattande nät av lokalombud når SISU ut till allt fler föreningar och har på så sätt successivt lyckats öka antalet studietimmar under hela sin 10-åriga livstid. Under verksamhetsåret 1994/95 genomförde totalt 242 040 deltagare 666 790 studietimmar i SISU:s regi, en ökning med 101 001 timmar jämfört med föregående år.

Idrottsrörelsen gör genom sitt studieförbund en omfattande insats för folkbildningen i landet. SISU får emellertid, på grund av bidragsreglernas konstruktion, ett betydligt lägre stöd per studietimme än övriga förbund. Det är idrottsrörelsens tradition av ideellt arbete som trots detta gjort en fortsatt utveckling av den för verksamhetens kvalitet så viktiga ledar- och medlemsutbildningen möjlig.

Under det kommande verksamhetsåret står SISU inför flera viktiga uppgifter. Det gäller bl a idrottsrörelsens etiksatsning, utbildning kring det nya idéprogrammet och utbildning kring idrottsrörelsen i det nya EU.

SISU har, som idrottens gemensamma utbildningsorganisation, också ansvaret för idrottsrörelsens centrala och regionala kursverksamhet. För detta utgår i allmänhet inget utbildningsstöd varför medel för denna verksamhet äskas under rubriken "Övrig gemensam verksamhet".

Sveriges Olympiska Kommitté - 6,5 mkr

Inom den svenska idrottsrörelsen är SOK ansvarig för all verksamhet som är att hänföra till den olympiska rörelsen. Det innefattar bl a förberedelser för Sveriges deltagande i olympiska spel och beslut om uttagning av aktiva och ledare. SOK ansvarar också för genomförandet av det svenska deltagandet i OS liksom i Europeiska Olympiska Ungdomsspel (European Olympic Youth Days - EOYD). SOK svarar vidare för ett omfattande internationellt olympiskt samarbete och har uppdrag i styrelser och kommissioner inom den olympiska rörelsen.

Under 1997 kommer SOK att stå som värd för European Olympic Committees Generalförsamling, en viktig konferens, som Sverige efter ansökan fått förlagd hit i linje med svensk idrotts policy att sträva efter att internationella idrottsarrangemang och kongresser ska förläggas till Sverige.

1997 arrangeras också "Ungdoms-OS" (EOYD) för både sommar- och vinteridrotter. Cirka 40 nationer beräknas delta i respektive arrangemang, vars program fastställs av EOYD. Ungdoms-OS är en viktig möjlighet för lovande idrottsungdomar att få komma ut och tävla internationellt och samtidigt lära känna ungdomar från andra länder. Sverige har erhållit uppdraget att arrangera Ungdoms-Vinter-OS, vilket genomförs i Sundsvall. Kommunen har enligt överenskommelse med SOK det ekonomiska ansvaret för arrangemanget. Motsvarande sommarspel arrangeras samma år i Portugal. I äskandet för SOK ingår beräknade kostnader för deltagande i och arrangemang av dessa spel samt SOK:s administration.

Forskning och utveckling inom anti-dopingverksamhet - 20 mkr

Idrottens omfattande verksamhet berör en mycket stor del av Sveriges befolkning. Därför är forskning kring idrottsrelaterade frågeställningar - såväl historiska, ekonomiska, samhälls- beteendevetenskapliga som medicinska och fysiologiska - viktiga för att både förstå idrotten som samhällsföreteelse och för verksamhetens fortsatta utveckling.

Idrottsrörelsen har i såväl det nya idéprogrammet som i en speciell av riksidrottsstyrelsen antagen forskningspolicy markerat sin principiella inställning att den grundläggande idrottsforskningen bör vara ett samhälleligt ansvar, till vilket medel anslås från samma huvudtitel som forskning inom andra samhällsområden. Idrottsrörelsen tar för sin del på sig ansvaret för det mer behovsinriktade utvecklingsarbetet.

RF tolkar inrättandet av Centrum för Idrottsforskning (CIF), med Karolinska Institutet som huvudman, att regeringen markerat att idrottsforskningen är ett samhälleligt ansvar. Det fanns tidigare planer på att omvandla CIF till ett fristående Idrottens Forskningsråd med väsentligt utökade resurser. Tyvärr verkar dessa planer, som Riksidrottsförbundet givetvis står bakom, i alla fall för tillfället ha lagts på is.

RF har sedan 1992 överfört forskningsmedel till CIF, medel som budgetåret 1993/94 kompletteras med medel från utbildningsdepartementet. Idrottsrörelsens grundinställning är, som nämnts ovan, att CIF:s ekonomiska behov helt och hållet borde täckas via samma kanaler som övriga samhälleliga forskningsråd, dvs utbildningsdepartementets forskningsanslag. Om så inte blir fallet bör åtminstone 10 - 15 mkr anslås till idrottsforskningen denna väg, varefter RF är berett att för egen del, liksom tidigare år, lägga till ytterligare 5 mkr.

Det mer uppgiftsorienterade idrottsliga utvecklingsarbetet bedrivs sedan 1993 huvudsakligen genom Centrum för Prestationsutveckling (CPU), ett samarbetsprojekt mellan RF och SOK, som

beskrivits ovan. Tyngdpunkten i CPU:s verksamhet ligger i att bygga upp ett nationellt stödsystem till elittränare och -idrottsutövare. Här utgör åtta regionalt sanktionerade utvecklingscentra viktiga knutpunkter. I uppbyggnaden av dessa regionala utvecklingscentra spelar ofta DF en viktig roll som pådrivare och samordnare. CPU är ett försöksprojekt, som kommer att utvärderas under våren 1996. Därefter tas beslut om den fortsatta organisationen av det gemensamma stödet till svensk elitidrottsutveckling.

Anti-doping

Under senare tid har det blivit alltmer accepterat att dopingmissbruk idag är ett allmänt samhällsproblem och inte bara, kanske inte ens i första hand, ett idrottsproblem.

Mycket tyder tvärtom på att det idoga arbete som under ett och ett halvt decennium bedrivits mot doping inom idrottsrörelsen burit frukt i form av förändrade attityder och beteenden bland elitidrottsmän och -kvinnor. Fortfarande finns dock problem inom vissa idrotter. Det finns också tecken som tyder på att idrottsmän börjar använda dopingmedel som ännu inte går att analysera med sådan säkerhet att det kan leda till bestraffning. Idrotten vill hålla jämna steg med, och helst ligga före, missbrukarna när det gäller de kemisk-farmakologiska utvecklingen. Ett annat oroande tecken är den ökande smuggeltrafiken, framförallt från det forna Östeuropa men också från södra Europa. Den inhemska förskrivningen av anabola steroider är i dag mycket liten, det som används kommer in illegalt.

Idrottsrörelsen vill inte slå sig till ro med vad som uppnåtts i antidopingarbetet utan vill fortsätta ett kraftfullt arbete mot missbruket. För detta krävs att kontrollorganisationen utvecklas, att antalet kontroller kan öka och att det kan bedrivas forskning och utveckling inom analysområdet.

Riksidrottsgymnasier - 36 mkr

Riksidrottsgymnasierna har allt sedan starten 1971 varit en viktig del av det svenska idrottsutvecklingsprogrammet. Genom idrottsgymnasierna har lovande idrottsungdomar kunnat förena en helhjärtad elitsatsning med fortsatt skolgång. Samtidigt har de, genom koncentrationen av tränar- och andra resurser, kunnat få optimala förutsättningar för sin idrottsliga utveckling.

Skolverket utredde under 1994 verksamheten på riksidrottsgymnasierna och kom då fram till att deras betydelse var så stor att de borde få finnas kvar, trots att de stred mot den nya gymnasieskolans styr- och ansvarsprinciper. Riksdagen beslutade våren 1995, i samband med behandlingen av statsanslaget till idrotten, i enlighet med Skolverkets överväganden och överlät samtidigt en stor del av ansvaret för verksamheten på Riksidrottsförbundet. I detta sammanhang poängterades emellertid att antalet gymnasier skulle minska, en minskning som skulle åstadkommas genom en skärpning av kvalitetskraven.

RF har under det gångna året lagt ner mycket arbete på att forma den nya idrottsgymnasieorganisationen. I nära dialog, genom bl a enkäter och återkommande hearings, med såväl berörda idrottsförbund som kommuner har behov och önskemål gått igenom. Resultatet blev en bantning från 93 till 68 orter. För första gången har också krav ställts vad gäller könsfördelningen av elevplatserna. Förbunden har därefter själva fått prioritera på vilka orter de vill lägga sin verksamhet.

Det beslut Skolverket nu tagit, efter rekommendation från riksidrottsstyrelsen, omfattar en treårsperiod. Under denna tid kommer en noggrann uppföljning göras av verksamhetens kvalitet.

Bosön - 5 mkr

Riksidrottsmötet 1993 beslutade om en kraftfull satsning på Bosön som den svenska idrottsrörelsens centrala utvecklings- och utbildningscentrum. Satsningen utgjordes av i första hand omfattande utbyggnads- och upprustningsarbeten. Dessa arbeten är nu slutförda och har inneburit en väsentlig utökning av Bosöns kapacitet tillsammans med en erforderlig kvalitetshöjning. Denna satsning följdes på RIM 1995 upp med beslut om ytterligare en etapp, som redan påbörjats.

Under 1994 anslog regeringen 10 mkr av arbetsmarknadsmedel till- och tillbyggnader på Bosön, vilket hösten 1995 kompletterades med beslut om ytterligare 12 mkr. Resterande medel - 70 mkr - hartillskjutits från idrottens egna medel.

1997 beräknas de nödvändiga större investeringarna vara gjorda. Kvarstår gör diverse arbeten för att återställa den omgivande miljön, vilka kostnadsberäknas till ca 5 mkr. RF äskar för 1997 ett tilläggsanslag om 5 mkr för avslutande av Bosöupprustningen.

De Dövas Världsspel - 4,7 mkr

Sveriges Dövas Idrottsförbund (SDI), som vid riksidrottsmötet 1995 valdes in som eget fristående förbund i RF-familjen, deltar vartannat år i de av CISSC (Comité Internationales Sports des Sourds) arrangerade Världsspelen för döva. Sverige har genom åren varit mycket framgångsrikt i dessa spel, som också utgör en fantastisk stimulans för såväl ledare som aktiva.

Under 1997 kommer de 18:e sommarspelen för döva att arrangeras i Köpenhamn.. Spelen beräknas samla cirka 4 000 aktiva och ledare från 50 länder. SDI har beräknat kostnaderna för sitt deltagande till 4,7 mkr. Beräkningen är gjord på totalt 127 deltagare, varav 89 är aktiva och 38 ledare.

Riksidrottsförbundet äskar därför 4,7 mkr som särskilt anslag för deltagande i de dövas världsspel 1997.

Slutord

I stort sett varje dag, året runt samlas unga och gamla, män och kvinnor, motionärer och utesat-
sande, infödda svenskar och invandrare runt om i landet i aktiviteter anordnade av Sveriges över
20 000 idrottsföreningar och 17 000 korpidsföreningar inom arbetslivet. Över en halv miljon
ideellt arbetande ledare ser till att aktiviteterna håller hög kvalitet. Alla dessa människor dras till
idrotten för att de upplever att idrotten ger dem mer. Genom idrotten får de en lust- och
glädjefylld fritidsysselsättning, men också gemenskap, hälsa och individuell utveckling.

Svensk idrott är en snart hundraårig folkrörelse, men sjuder trots detta av framtidstro och utveck-
lingsvilja. Det nya idéprogrammet, "Idrotten vill", lägger en solid gemensam grund för detta ut-
vecklingsarbete.

Svensk idrott utgör redan idag en ovärderlig kraft i skapandet av det framtida Sverige. Riksid-
rottsmötet, den svenska idrottsrörelsens högsta instans, ställde sig enhälligt bakom ambitionen att
ytterligare förstärka idrottsrörelsens funktion som medkraft till det goda i samhället och motkraft
som det som är dåligt och nedbrytande. Idrottsrörelsen vill också framgent leva upp till devisen
"Idrotten ger Sverige mer!" Det är de hundratusentals frivilligt arbetande idrottsledarna som utgör
motorn i detta arbete. På så sätt ger idrottsrörelsen mångfald igen och gör därmed varje krona
satsad på idrotten till en både lönsam och berättigad investering för framtiden.

SVERIGES RIKSIDROTTSFÖRBUND

Arne Ljungqvist
Ordförande

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Adress: Idrottens Hus, 123 87 Farsta **Telefon:** 08-605 60 00 **Telefax:** 08-605 62 00

E-post: info@rf.se **Internet:** www.swesport.se